

Dialogos

NYT

*Glædelig Jul
og
Godt Nyt År*

18.årgang nr.2
December 2017

FN'S SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

**Tekst: Louise Hindenburg,
Formand**

Jeg er vild med FN's Sustainable Development Goals (SDGs) som blev vedtaget i 2015. Jeg synes, de er en fantastisk udgangspunkt for et fællessprog. Et sprog vi kan bruge når vi taler med regeringer, virksomheder og andre organisationer. Det er 17 verdensmål som ikke blot skal udrydde fattigdom og få alle børn i skole, men mål der skal mindske ulighed og bekæmpe klimaforandringer. Et af de grundlæggende principper for de nye verdensmål er universalitet. De gælder ikke kun for fattige lande, men for alle lande i hele verden. De store udfordringer, vi står overfor i dag, som bl.a. social, økonomisk og politisk marginalisering,

stigende ungdomsarbejdsløshed, ulighed, fattigdom, fødevarer-sikkerhed, mangel på, eller ulige adgang til grundlæggende naturressourcer, miljøforurening, klimaforandringer og ikke-lydhøre regeringer er udfordringer, som kun kan løses i fællesskab af alle lande.

Jeg bliver stolt, når jeg læser DiálogosNyt. Vores projekter og arbejde falder fint i tråd med verdensmålene. Vi arbejder alle med Mål 3 Sundhed og Trivsel og Mål 17 Partnerskaber for Handling. Verdensmål 3 er, at alle mennesker i alle aldre, i alle lande skal sikres et godt helbred. Og verdensmål 17, handler bredt om politisk, teknologisk og økonomisk samarbejde på tværs af landegrænser, hvor både regeringer, virksomheder, organisationer og helt almindelige mennesker tager målene

til sig og arbejder sammen for at nå dem. Derudover arbejder vi også med verdensmål 2,4,5,9 og 16. Læs artiklerne og vurder selv, i hvilke projekterne målene indgår. For eksempel arbejder vores pesticid projekter og kviksølv projekter særligt med mål 13 Klima-indsats, her skal vi handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser. Opfyldelsen af målene kræver alle aktørers indsats, herunder civilsamfundet, politikere og virksomheder. Og jeg er stolt af vi i Diálogos viser et godt eksempel. Måske skal vi til at arbejde tættere sammen med virksomhederne for at styrke vores impact – dette blot en strøtanke :-)
God fornøjelse med læsningen.

”Det er 17 verdensmål som ikke blot skal udrydde fattigdom og få alle børn i skole, men mål der skal mindske ulighed og bekæmpe klimaforandringer.”

VERDENSMÅL for bæredygtig udvikling

NYT FRA DIÁLOGOS-SEKRETARIATET

**Tekst: Annie Oehlerich,
Sekretær /Antropolog**

Dialogos har 234 medlemmer, men vi vil gerne have flere aktive medlemmer i grupperne. Kontingentet er ikke sat op, det er billigt at være med. Tilmeld dig via vores hjemmeside dialogos.dk eller send mail til sekretariatet: annieoeh.dialogos@gmail.com

For få penge kan du være med til at hjælpe fattige bønder i Afrika eller Latinamerika til et bedre helbred, støt Diálogos. Foreningen er lille og humanistisk - uafhængig af politiske, religiøse og økonomiske interesser.

Foreningen er stiftet i 1993 og danner rammen om medlemmernes frivillige arbejde med udviklingsprojekter og information om globale sammenhænge. Dialogos laver oplysningsarbejde herhjemme, debatmøder, artikler og udsender et nyhedsbrev et par gange om året. Alt det får du for:

Student-/ ungdomsmedlemskab á 75,-kr. årligt

Enkelt personmedlemskab á 150,-kr. årligt

Husstandsmedlemskab á 200,-kr. årligt

Facebook

Diálogos er på facebook, med 627 følgere. Du kan tilmelde dig og få nyheder fra projekterne direkte på:
Søg Dialogos og du vil finde facebookgruppen

Nyt design på Diálogos hjemmeside

Indrømmet vi trængte til det. Hjemmesiden www.dialogos.dk har fået nyt spændende design. Tjek den ud og læs mere om projekterne og vores arbejde.

Kontoret flytter fra Nørrebro til Frederiksberg

Diálogos sekretariat har i de sidste par år ligget på Nørrebrogade 52C, i København. Fra og med 1. december 2017, er vi blevet opsagt og vi indgår derfor i et nyt kontorfælleskab med AXIS og ADDA på Frederiksberg i København. Nærmere bestemt Carit Etlars vej 6, 1814 Frederiksberg.

INTERKULTUREL MEDICIN I BOLIVIA - - MEDICINMAND ELLER LÆGE

I Bolivia er over halvdelen af befolkningen indiansk, og deres syn på sundhed er anderledes end det vestlige sundhedssystem og tæt forbundet med spiritualitet. Diálogos har arbejdet med interkulturel medicin i Bolivia i årtier og støtter dermed brobygningen mellem de to verdener.

**Af: Lise Josefsen Hermann
Korrespondent**

Landskabet er grønt og støvet. Horisonten præget af Andesbjergenes røde bjergformationer. I landsbyen Alcalá er de fleste Quechua-indianere. Dem, hvor kvinderne bærer farvestrålende tekstiler og de særprægede hatte.

Det lokale hospital i landsbyen Alcalá ligner et hvilket som helst landligt hospital i Sydamerika. Men i et baglokalet på hospitalet foregår noget, der ikke foregår på alle hospitaler. Bolivia er et af de få lande i verden, hvor størstedelen af befolkningen tilhører et indiansk folk. En befolkningsgruppe, der har et tæt forhold til Moder Jord og spiritualitet. Sygdom har med ånderne og naturen at gøre. Undersøgelser viser, at de fleste foretrækker baglokalet på hospitalet i stedet for hovedindgangen og de hvide kitler.

Kokablade viser diagnose

Med Bolivias nye grundlov fra 2009 er indianske folks rettigheder anerkendt, deriblandt retten til sundhedsbehandling med respekt for deres kultur. En lov om traditionel medicin har givet medicinmænd anerkendelse i sundhedssystemet, og læger og medicinmænd er tvunget til at samarbejde. Mange flere træder nu over tærsklen hos lægen eller hospitalet, fordi det er blevet afmystificeret for

[Medicinmænd/kvinder samlet til møde Foto: Juan Gabriel Estellano]

indianske folk. Samarbejdet har især haft gode resultater i delstaten Chuquisaca, hvor vi befinder os. Her har Diálogos og den bolivianske partner, NGO'en Prodeco, arbejdet med såkaldt interkulturel medicin i en årrække.

Det har medvirket til, at sundhedstilstanden i delstaten er forbedret. På femten år, fra 2000 til 2015, er den forventede gennemsnitslevealder steget fra 61 til 66 for mænd og 65 til 70 for kvinder, ifølge Chuquisacas officielle sundhedsdepartement. Og fra 2012 til 2016 er mødredødeligheden faldet med 78 % og spædbørnsdødeligheden med 31 %.

Et andet resultat er baglokalet på hospitalet. Quechua-kvinden Juana Quispe Mercado har mange års erfaring som medicinkvinde og tager imod patienter i baglokalet. Hun er ved at læse patient Maria Elenas diagnose i kokablade, som det er praksis hos medicinmænd i Bolivia. Hun læser, om patienten kan helbredes af hende, eller om hun skal på hospitalet.

”Du er blevet forskrækket af en slange”, lyder det fra Juana med autoritet i stemmen, inden hun går i gang med behandling for forskrækkelse – en udbredt diagnose i Bolivia.

”I det vestlige sundhedssystem vil man kalde den slags symptomer psykosomatiske”, forklarer overlæge

Marie Brasholt, næstformand i Diálogos.

Medicinkvinden Juana puster om sig med cigaretrøg, mens hun messer bønner på det indianske sprog quechua og ringer med en klokke.

Loven om interkulturel medicin kræver også, at medicinmænd skal have ID-kort for at sikre mod bedrag. Den pålægger også læger og medicinmænd at henvise til hinanden. På landet går de fleste patienter til medicinmanden først, så henvisningen er vigtig for at sikre, at patienter ender på hospitalet om nødvendigt.

Juana er bevidst om vigtigheden af at henvise: "Hvis det er forskrækkelse, hundebid og ondsindethed kan jeg hjælpe. Så kalder jeg sjælen tilbage. Det kan lægen ikke. Lægen tager sig af andre sygdomme med nyrerne, blindtarmen eller kræft", fortæller hun.

"Interkulturel medicin er vigtigt, så vestligt uddannet sundhedspersonale forstår indianske folks sygdomsopfattelse. Kun sådan kan de være

[En læge og en medicinkvinde
Foto: Juan Gabriel Estellano]

[Annie Oehlerich og en medicinkvinde Foto: Juan Gabriel Estellano]

sikre på at forstå folks beskrivelser af symptomer og sygdomme, hvilket er med til at guide dem til at vælge rigtig behandling. Det betyder, at traditionelle behandlere får større forståelse for egne begrænsninger og ved, hvornår de skal sende folk til en læge", siger overlæge Marie Brasholt.

"Lægen giver bare paracetamol"

"Jeg har altid troet på naturmedicin ligesom min mor. Derfor kommer jeg hos Juana", fortæller Juanas patient Maria Elena. "Det er naturligt. Jeg tror mere på det end den vestlige medicin, hvor lægerne bare giver dig paracetamol. Her kalder Juana sjælen tilbage, og så er behandlingen gratis. Da hun kaldte sjælen tilbage, faldt jeg til ro, og det gør ikke ondt længere", fortæller Maria Elena.

"Målet er, at en større del af befolkningen har adgang til kvalificeret behandling, og at alt sundhedspersonale møder folk med

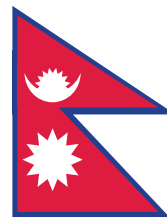
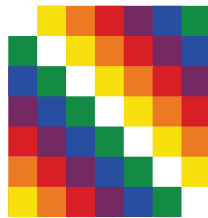
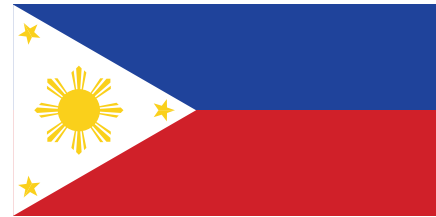
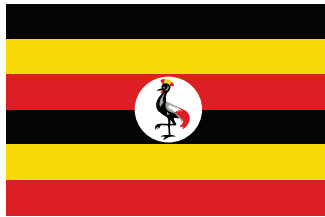
respekt. Det er et væsentligt element i en konsultation og resulterer i bedre behandlinger og mere tilfredse patienter", siger Marie Brasholt. Juana har besøg af en gravid patient, Justina. Medicinkvinden læser hendes skæbne i kokabladene, hun er også forskrækket. "Du er gravid, det her skal du tage alvorligt, så der ikke sker noget med dit barn", lyder det alvorligt fra Juana.

"Har du været til graviditetstjek hos lægen?" spørger Juana. "Nej? Mamita, det skal du, det er vigtigt", siger Juana og læser videre i kokabladene. Efter konsultationen sender hun Justina videre til lægen inde i lokalet ved siden af og de hvide kitler.

DIÁLOGOS IGANGVÆRENDE PROJEKTER 2017

INTERKULTURELLE MEDICINPROJEKTER					
LAND	JOURNAL-NR.	BELØB DKR.	PROJEKT	PERIODE	DONOR
UGANDA KIMHECOP	13-1268-SP APR	3.718.703	KARAMOJA INDIGENOUS AND MODERN HEALTH COLLABORATION PROJECT	1-7-13 30-6-17	CSP CISU
UGANDA KIMHECOP	17-1992-UI-DEC	999.384	KARAMOJA INDIGENOUS AND MODERN HEALTH COLLABORATION PROJECT	1-7-17 30-06-18	CSP CISU
BOLIVIA PRODECO	15-1698-SP-SEP	4.999.735	FOLKESUNDHED I BOLIVIA	1-1-16 31-12-18	CSP CISU
KVIKSØLVFRI GULDMINEDRIFT					
FILIPPINERNE BANTOX	13-1427-SP DEC	3.499.131	MERCURY- FREE GOLD MINING	1-7-14 30-6-17	CSP CISU
UGANDA UNACOH	16-1905-LI SEP	2.518.831	NEW HORIZONS	1-1-17 1-07-18	KMP CISU
PESTICIDPROJEKTER					
BOLIVIA PLAGBOL	16-1926-SP-SEP	3.499.224	HEALTHY FOOD AND ENVIRONMENT	1-1-17 31-12-19	CSP CISU
UGANDA UNACOH	13-1269-SP-APR	4.862.801	PESTICIDE USE, HEALTH AND ENVIRONMENT	1-10-13 30-9-17	CSP CISU
UGANDA UNACOH	17-1999-UI-DEC	2.974.838	PESTICIDE USE, HEALTH AND ENVIRONMENT	1-9-17 31-8-20	CSP CISU
DIÁLOGOSPROJEKTER I SAMARBEJDE MED ANDRE ORGANISATIONER					
PESTICIDPROJEKTER					
NEPAL NPHF	17-1997-UI-DEC	1.999.326	PESTICIDE USE, HEALTH AND ENVIRONMENT	7-1-17 12-31-19	CSP CISU I SAMARBEJDE MED ICOEPH
KVIKSØLVFRI GULDMINEDRIFT					
MOZAMBIQUE		56.138 EURO	KVIKSØLVFRI MINEDRIFT	2017	I SAMARBEJDE MED EU & MEDICOS MUNDIS

VI HAR AKTIVITETER I MOZAMBIQUE, UGANDA, FILIPPINERNE, BOLIVIA OG NEPAL

UNESCO SAMLINGERNE PÅ MOESGAARD

**Tekst: Annie Oehlerich,
Sekretær / Antropolog**

Diálogos ønsker at sprede sit budskab vidt omkring, og i samarbejde med UNESCO Samlingerne på Moesgaard Museum får danske skoleelever nu mulighed for at høre mere om interkulturel medicin og Diálogos' projekter i Bolivia.

UNESCO Samlingerne er etnografiske skolesamlinger, som kan lånes til brug i undervisningen på skoler i hele landet. Materialet er genstande, billeder og tekster, som er indsamlet af antropologer og etnografer under deres besøg i felten. Eleverne må røre, lege og prøve alle genstandene. Samlingerne turnerer rundt på de danske skoler og får verden ind i undervisningen, samtidig med at museet kommer ud på skolerne.

En af de populære samlinger er om Bolivias høj- og lavlandsindianere; den

bruges blandt andet i samfundsfag. Skolematerialet er netop blevet udvidet med en ny sektion om sundhed og sygdom i Bolivia, med fokus på interkulturel medicin, og Diálogos' arbejde med at sikre lige ret og adgang for alle til sundhedsydelse. Under et besøg hos Prodecos interkulturelle medicinprojekt i foråret sammen med journalist Lise Hermann Josefsen samlede antropolog Annie Oehlerich materiale til UNESCO-kasserne, så de danske skolebørn nu kan lære mere om, hvorfor det er så vigtigt at integrere de traditionelle medicinmænd og kvinder i sundhedssektoren og udvide deres horisonter ved Diálogos' arbejde i Sydamerika. Sygdom er hver mands herre, men spørgsmålet om, hvorfor vi bliver syge, og hvilken behandling vi søger, er kulturelt betinget og flettet ind i folks vaner og dagligliv. Bolivia har haft en høj børne- og

mødredødelighed, men kurven er knækket. Spædbørnsdødeligheden er faldet fra 116 til 36 pr. 100.000 levendefødte. Mødredødeligheden er faldet fra 390 til 230. Man kan ikke ændre forholdene for de fattige indianere i Bolivia uden at forbedre deres sundhedsmuligheder, som Diálogos har gjort siden 1994 i Chuquisaca. Den knækkede kurve skyldes blandt andet Bolivias nye sundhedsprogram, der skaber sammenhæng mellem den traditionelle og den officielle medicinsektor og inddrager lokalsamfundet for at forbedre sundhedsforholdene. Indianerne skal finde ud af, hvordan de tilpasser sig den nye samfundsudvikling og de mange nye rettigheder og pligter. Se mere på:

<http://unescosamlingerne.dk/>

MEDLEMMER AF DIÁLOGOS

7 PROJEKTGRUPPER

Karamoja:

Kontaktperson: Louise Hindenburg: louisehindenburg@gmail.com

Projektkasserer: Inger Ahnfeldt: ia7300@gmail.com

- Marie Brasholt: marie.dialogos@gmail.com
- Erik Jørs: erik.dialogos@gmail.com
- Anni Fjord: fjordgarvey@mail.dk
- Tora Dahl: tora.dialogos@gmail.com
- Peder Ahnfeldt-Møllerup: pederam@gmail.com

Prodeco

Kontaktperson: Annie Oehlerich: annioeh.dialogos@gmail.com

Projektkasserer: Jesper Bernt Madsen: jbm@rundhojlaegerne.dk

- Jens-Peter Bregnballe: jpbregnballe@gmail.com
- Alain Carretero: ala_hin@yahoo.com
- Sofie Aage: sofie.aage@gmail.com
- Erik Jørs: erik.dialogos@gmail.com

Bantox

Kontaktperson: Rasmus Køster-Rasmussen: glr478@sund.ku.dk

Projektkasserer: Sofie Pedersen: sjahp74@gmail.com

- Marie Brasholt: marie.dialogos@gmail.com
- Jane Frølund Thomsen: jtho0053@bbh.regionh.dk
- Maria Westergaard: mlswestergaard@gmail.com
- Peter Appel: pwuappel@yahoo.dk
- Ane Gerken: anegerken@hotmail.com
- Hanna Kruse: hannakrusek@hotmail.com
- Lise Josefsen Hermann: lise.hermann@gmail.com
- Sebolelo Kirstine L Mohapeloa: sebokirstine@gmail.com

New Horizons

Kontaktperson: Margrethe Smidth: margrethe.dialogos@gmail.com

Projektkasserer: Camilla Hjortdal Sindahl:

- Rasmus Køster-Rasmussen: glr478@sund.ku.dk
- Peter Appel: pwuappel@yahoo.dk
- Johan Anker Allerup: johan_allerup@hotmail.com
- Asta-Selloane Sekamane: asta.sekamane@gmail.com

NPHF

Kontaktperson: Henrik Salomonsen: hsal@novonordisk.com

Projektkasserer: Marie Brasholt: marie.dialogos@gmail.com

- Annie Oehlerich: annioeh.dialogos@gmail.com
- Erik Jørs: erik.dialogos@gmail.com
- Helene Borup: camilla_borup@hotmail.com
- Katja Thøgersen: katjata@gmail.com
- Morten Staun: mortenstaun@hotmail.com
- Anshu Varma: anshu.dialogos@gmail.com
- Lise Josefsen Hermann: lise.hermann@gmail.com

UNACOH

Kontaktperson og projektkasserer: Erik Jørs: erik.dialogos@gmail.com

- Sabine: enibasanna@hotmail.com
- Ana Helena Meldgaard Pedersen: annhelpe@rm.dk
- Bastian Pedersen: bp050392@gmail.com
- Flemming Lander: flemming.lander@dadlnet.dk
- Vivi Schlünssen: vis@arbejdsmiljoforskning.dk

PLAGBOL

Kontaktperson: Olaf Chresten Jensen: ocj@sdu.dk

Projektkasserer: Marlene Skovgaard: marlene.skovgaard@gmail.com

Erik Jørs: erik.dialogos@gmail.com

- Annie Oehlerich: annieoeh.dialogos@gmail.com
- Flemming Lander: fleming.lander@dadlnet.dk

Mozambique

Kontaktperson: Rasmus Køster-Rasmussen: glr478@sund.ku.dk

Projektkasserer: Sebolelo Kirstine L Mohapelo: sebokirstine@gmail.com

MY EXPERIENCE AS A DANIDA FELLOW

WHAT WAS GOOD?

Tekst: Nabankema Victoria
Danida Fellow

My Experience as a DANIDA fellow
What was good?

I was inspired by Erik Jørs from Diálogos to apply for the Strengthening of Capacity of Civil Society Organizations course from 11-23 June 2017 in Denmark.

After being selected by Danida Fellowship Centre (DFC) to participate in the course that included 2 weeks in Denmark, I was privileged to expand my knowledge base and experience life in Denmark which has influenced my perspective on organizational growth and development.

The distance learning which involved completing some tasks three months prior to arrival in Denmark gave me adequate preparation for the course.

For instance; I was introduced to the Integrated Organization Model (IOM) which I used to do the organizational self assessment on UNACOH. The discussions with my immediate supervisor at the time (the now late), Ag. Executive

[Victoria (extreme right) with course mates]

Director and INKA Consult course mentors /facilitator about this assessment were very pertinent in formulation of my key challenge which I focused on during the two weeks' training in Denmark. During the course in Denmark,

I was introduced to the concept of Institutional development and Organizational strengthening from which I learned to use various tools such as Context & trends analysis, Stakeholder analysis and CSO governance to highlight the strengths,

Fortsættes på side 10 —

Weaknesses, Opportunities and Threats (SWOT) for UNACOH. These SWOT analysis results were presented during the UNACOH retreat in the presence of National Executive Committee and staff members on my return and have contributed to the UNACOH strategic plan since the planning process is ongoing.

Attending to the daily tasks given by facilitators and the immediate feedback from the mentors made learning more interactive and focused which gave me a more understanding of the course content and how to develop the action plan report. Also, the involvement of Diálogos in the development of the action plan process towards the end of the course was vital as it gave me clarity on the extent of Dialogs role in addressing the identified key challenge. The mixed methods of training which allowed engagement with mentors, other DANIDA fellows and facilitators from other organizations like during reflection groups gave me a broader platform to share and learn from their experiences.

By the time I finished the course, I was more well-informed to confidently carry out my action plan.

I became familiar with a different culture which was so organized; and I appreciate up to now as it gave me a different perspective on personal, organizational growth and development. I realized that organizations don't grow or perform independently for long but rather thrive under well-developed interconnected functional systems into institutions which are more stable and sustainable in the dynamic environment.

In Denmark, the well-organized systems enable you to keep and save time hence one can accomplish much in a day and everything is indicated on the map. The streets were pedestrian friendly and I could literally walk anywhere around the city with ease as long as I had a map with me.

People in Denmark are quiet which makes a good learning, and working environment, very respectful, honest and kind like on the bus, people would

freely give their seats away to elderly and mothers, people would pay with their cards even when the driver hadn't seen them entering.

People are very quick to help in any way and take care of you as though you are their own amidst their tight schedules. The Diálogos staff and Danida Fellowship Centre staff were available on email, in person and reachable on phone and ready to give me any help I needed any time. They were a good supportive network and there was never a time I was stranded or felt lost. For instance; even after the days of my stay at hostel elapsed, Marie Brasholt warmly welcomed me to her home and I got to experience life in another city, Lyngby outside Copenhagen. On the last Sunday, I went to see Lamas with Erik Jors for the first time. Then Camilla was also very helpful during my transit to the airport.

What surprised me?

I was surprised to see that though Denmark is so developed, it's a quiet city, people live a modest life style like most people ride bicycles instead of using cars and there is never traffic jam. Environmental conservation is key in the country as evidenced by the number of leisure parks which are kept natural in the city and neighborhoods. I was shocked to learn that one needs a permission /license to even cut down one tree yet in my country people cut trees for fire wood, charcoal burning and settlement any time without seeking permission from any authority/ anyone.

Also, experiencing the Danish weather was fascinating in that though I had read about the 'short nights' and 'long days' in summer, I had never experienced it. The way it could start to get dark like at 10 pm and the appearance of day light as early as 3 am surprised me a lot and sometimes at night I would pull up the blinders just to watch the day getting darker.

What was difficult?

Getting assignments done on time was difficult for me at first because I could not sleep until late though coffee breaks could help the next day.

[Victoria with Hilda(Mentor)]

Adjusting to the feeding habits was hard for me at first because apart from the coffee, most of the foods were served cold though with time I got used.

Lessons learned to use in UNACOH I plan to use the tools and methods introduced to me during the course for 'Institutional Development and Organizational Strengthening' in my work with Civil Society Organizations but most importantly to address my key challenge of drafting a strategy for Organizational and Financial Sustainability of UNACOH that includes how to increase numbers and contributions from members, volunteers and other human resources in Uganda as well as other sources of domestic income.

Tak; Nabankema Victoria (DANIDA Fellow)

Uganda National Association of Community and Occupational Health (UNACOH)

Pesticide Use, Health and Environment (PHE) project, Uganda

GULDFEBER I THYBORØN

Tekst: Johan Anker Allerup
Bantoxics / New Horizons

I det vindblæste Thyborøn mødes en flok guldgravere, men det er ikke for at lede efter guld på de brede strande. I hytterne på Thyborøn campingplads er badetøjet og håndklæderne, skiftet ud med hjemmebyggede bunsenbrændere og plancher der viser hvordan livet som guldminearbejder er, i henholdsvis Uganda og Filippinerne. Kviksølv bliver brugt i guldminedrift i stort set hele verden og er til stor skade for sundheden både lokalt og globalt. Mødet i Thyborøn skal være med til at styrke det internationale samarbejde mellem small scale gold miners, så de sammen kan udvikle projekter som kan gøre industrien fuldstændig kviksølvfri. På campingpladsen er engagementet højt, og der bliver livligt diskuteret både værktøj, de mange gevinster ved indførelsen af den kviksølvfrie praksis, og hvordan det dog kan regne så meget i Danmark. De 2 filippinske ekspert-guldgravere Leonicio Naoy og Nono Rizalde demonstrerer principperne i den

[Guldgraver træning med Sir Nono Foto Johan Anker Allerup]

kviksølvfrie metode til stor begejstring for de ugandiske minearbejdere for hvem teknikken stadig er forholdsvis ny. Motivationen til at perfektionere den nye teknik er stor, da udbyttet af guld kan øges, og da man håber på, at ved at blive kviksølvfri kan

anerkendes som erhverv af politikerne, så de mange hundredetusinde guldgravere i både Uganda og Filippinerne ikke skal frygte pludseligt at få lukket deres miner.

MINOSH KONFERENCEN

Tekst Rasmus Køster-Rasmussen
Bantoxics / New Horizons

Formålet med guldgraverlejren i Thyborøn var at vi skulle forberede os til MinOSH konferencen i Odense; en international konference om sundhed og arbejdsmiljø i minedrift. Læger, forskere, fagforeningsfolk og andre interessenter fra 49 nationer deltog. Diálogos kviksølvgruppe fik ved årsskiftet midler fra "Klima og miljø-puljen" til "New Horizons projektet", som går ud på at sprede den kviksølvfrie metode til guldudvinding fra Filippinerne til Afrika, og samtidig opbygge et internationalt netværk der kan støtte op om udviklingen.

Vores guldgravere havde forberedt sig godt hjemmefra med plancher og små film. I Thyborøn trænede vi sammen i hvordan de bedst kunne fremlægge deres materialer og tale til kongressen: "I am a gold miner from Uganda and I think that ..."
Det gik over al forventning. Guldgraverne talte til alles hjerter og vores to ekspert-guldgravere demonstrerede for alle kongresdeltagerne hvordan man udvinder guld af sort sand med borax og ild!
I kviksølvgruppen er vi stolte af at det lykkes at bringe en flok hårdkogte guldgravere ind på de bonede gulve, hvor de talte deres

sag direkte til den fine forsamling – som lyttede og tog budskabet med sig hjem: Den kviksølvfrie metode virker, og guldgraverne vil gerne af med kviksølvet. Først når guldgraverbranchen bliver anerkendt og formaliseret kan man arbejde med de talrige sundheds og arbejdsmiljøproblemer der er. Men, branchen bliver aldrig formaliseret og lovlig så længe de sviner med kviksølv. Derfor synes den kviksølvfrie metode at være nøglen til en bedre fremtid for guldgraverne og deres familier.

FRA NEPAL TIL BOLIVIA

Tekst: Lise Josefsen Hermann
Korrespondent

Det har regnet i nat, skyerne hænger tungt ind over bjergene. Alt er indhyllet i tåge, som havde en kosmisk edderkop spundet dalen ind i sit spind. Vi er tæt på Saimaipatas snoede bjergveje, et yndet turistområde i bjergene, 100 km udenfor Santa Cruz, byen er kendt for sin inkaruin og et behageligt klima. Dalen efter er Pampas Grande, hvor markerne endelig kan brede sig fladstrakt mellem bjergene. Bolivias spisekammer kaldes området med rette; tomater, squash, ris, broccoli, mani, majs, bønner, bananer, vandmeloner. Alt gror her, afgrøderne bugner, ligesom pesticidforbruget stiger kraftigt for at øge landbrugsproduktionen.

Don Alejandro er en lille vejrbidt mand med senede skuldre, han er med i Plagbols nye projekt i Pampas Grande og en erfaren bondeforeningsmand. Jorden er indlejret i blodet, i over 70 år har han dyrket markerne i dalen. I dag bor han alene tilbage sammen med sin gamle mor på 98 år, i et par lerklinede huse med tegltag. Mandshøje kaktus omkranser huset, på gårdspladsen står en udtjent bil, som nu huser et par høns. Støvet ligger overalt, men bonden gør plads på en bænk, der er støbt i ler langs den ene væg, et håndvævet tæppe er lagt over for at bløde op. Haglgeværet og transistorradioen hænger under taget. På væggen en machete. Don Alejandro er den ældste søn ud af syv søskende, allerede fra barnsben sagde hans far, at jorden kørerne og markerne var hans. ”Jeg arbejdede for at de andre kunne læse”, fortæller han, ”de bor alle i byen og har fine titler, men jeg fik det bedste kort, for jeg fik jorden og de andres respekt, papito kalder de mig, når de kommer”. Så længe han kan, bliver han her sammen med sin mor og lever af jorden og dyrene. Don Alejandro er med på Plagbols kursus, hvor bønderne i 17 landsbyer får undervisning i forebyggelse af pesticidforgiftninger

[Opsamlingsdepot for pesticidrester Foto: Juan Gabriel Estellano]

med udbredelse af mere miljøvenlige dyrkningsmetoder i landbruget, og Don Alejandro er meget interesseret i Plagbols projekt, for han har et stort problem: køerne!

Da hans far døde, arvede han 92 køer, men efter et par år var der kun 40 tilbage, dyrene går frit omkring, men omkom på stribe, da de åd tomme pesticidbeholdere, som bolivianerne smider hvor som helst i naturen. Mavnerne kunne ikke klare alt det plastik, fortæller han mig. ”Jeg kommer til alle møderne, som ingeniøren holder”, siger han ivrigt og peger på den bolivianske ingeniør Omar der står i baggrunden. ”Det er en ny og meget brugbar viden, især for sådan en som mig, der aldrig har gået i skole. Jo, han er god til at forklare”. Plagbol har haft succes med håndteringen af det giftige affald, bønderne lytter interesseret – og Alejandros store kærlighed, køerne, har ikke længere maveonde.

Plagbol er Diálogos’ mangeårige samarbejdspartner i Bolivia. Det aktuelle projekt er baseret på erfaringer opnået gennem de sidste tre år, og formålet er at bidrage til at mindske sundhedsrisici som

følge af pesticider blandt borgerne i projektområdet ved at sikre adgang til pesticidfri fødevarer, mindske brug af sprøjtemidler til skadedyrsbekæmpelse i hjemmene, og rense miljøet for brugt pesticidballage gennem indsamling og genbrug efter rengøring for pesticidrester.

På vej ud til projektbilen kommer den ældste indianer, jeg endnu har set, ud af sin hytte sammen med en hund, foran døren ligger et par fritgående grise og grynter, et par kæppe er bundet omkring hovedet for at forhindre, grisene guffer høsten i sig. Et bredt tandløst smil breder sig på ansigtet, hun har flere rynker end en rosin. Betaget stirrer jeg hende ind i øjnene, mens hun tager mit ansigt i begge sine hænder og stirrer tilbage, vi står sådan tavse i flere minutter, begge optaget af hinandens fascinerende ansigter. ”Så hvid”, siger hun, ”så gammel”, svarer jeg. ”Kommer du for at tælle dyrene”, spørger hun, da hun har hørt os tale om køer. ”Jeg har en gris og en hund”. Jeg får forklaret formålet, mens Alejandro og ingeniøren aftaler, hvornår næste kursus holdes. ”Jeg fik lige hilst på din mor”, siger jeg til Don Alejandro idet

vi kører,” nej, nej,” svarer han, ”det er nabokonen, hun er kun 92!” Tænker, at der må være andet end pesticidrester i grundvandet her i dalen, med den gennemsnitsalder.

Sidst jeg stod og så på sikker affaldshåndtering, var i Nepals fugtige lavland. Store, sorte containere blev hurtigt fyldt med tomme pesticidemballage. Pga. manglende viden om korrekt anvendelse og sikkerhedsforanstaltninger er der mange forgiftningstilfælde og forurening af drikkevand og fødevarer. Diálogos arbejde med at forebygge de skadelige følgevirkninger, startede først i Bolivia, siden Uganda og Nepal. Bønder, forhandlere og sundhedspersonale er blevet undervist i sprøjtesvage/økologiske metoder, og bønderne har taget opfordringen til sig. De smider ikke længere de tomme hylstre i naturen. Problemet i Nepal er, at kommunerne endnu ikke har et program for, hvordan man bortskaffer farligt og giftigt affald. Det miljøfarlige affald ender udenfor storbyen og forurener drikkevandet.

Derfor stiger mit humør her i Pampas Grande, hvor jeg sammen med Omar og borgmesterens særlige rådgiver inspicerer 21 nye opsamlingscentre for farligt affald. Inden emballagen returneres til genbrug rengøres den for pesticidrester med tre gange skylning, el triple lavado, en metode, som agronomerne fra Nepal, Uganda og Bolivia lærte under et besøg i Danmark. Plagbol sørger for, at de tomme pesticidbeholdere opsamles til en større opbevaringsplads, hvor den ene røde sæk efter den anden er stablet op og klar til afhentning. For til forskel fra Diálogos’ projekt i Nepal, er det her lykkes at indgå samarbejde med en opkøber, 1 boliviano pr. kilo. Det er en win-win-situation for alle parter. Ved at lære om pesticidfaren mindskes sundheds- og miljøproblemer, samtidig med at bønderne bruger færre penge til kemikalier.

Under billedet af Evo Morales fylder la Honorable Elsa Genia Quito borgmesterstolen ud. Det er en dynamisk dame, som er med i flere udviklingsprojekter og ovenud

[Mødeaktiviteten er høj hos PLAGBOL Foto: Juan Gabriel Estellano]

begejstret for projektet. Mødet bliver lige klemt ind mellem et par andre, borgmesterkontoret er fyldt med mapper fra gulv til loft, på væggene hænger flotte plakater fra byfesterne, med billeder af kolossale grøntsagstårne, som bygges af afgrøderne. I Pampas Grande er der 34 landsbyer, og 80 % af befolkningen er bønder. ”Hvis nogen har brug for det her projekt, er det os”, siger hun. Indtil nu er kun 17 landsbyer med i projektet, men borgmesteren ser det gerne udbredt til resten af området og tilbyder sin hjælp. Kommunen har stillet en tekniker til rådighed, som hjælper ved kampagnerne. Borgmesteren i Vallegrande har hun også fået med i projektet. Jeg fortæller om Diálogos’ arbejde globalt og får flettet ind, at jeg er glad for, at projektet samarbejder med en kvindelig borgmester, da vi arbejder på at identificere forhindringer for kvinders deltagelse, for bedre at integrere kvinderne i projekterne. Vi får en søstersnak om magtstrukturer i et mandsdominerede Bolivia, mens Omar rømmer sig. De fleste af byrådsmedlemmerne i Pampas Grande er kvinder, viser det sig: ”Ingeniøren skal bare komme her, hvis han ønsker at udvide kønsperspektivet i projektet”, siger la Honorable til afsked, mens Omar, borgmesterkontorets særlige rådgiver og jeg kører ud i tomatmarkerne.

Projektet er blevet udvidet til et større område og endnu i sin opstartsfasen her, den første kampagne har lige været afholdt, Omar indgår aftaler til højre og venstre om næste kursus og mulighed for at samarbejde. I forhold til CISUs og Danidas nye strategier, om at CSO fremover skal have en katalysatorrolle i samfundet, har Plagbol formået at skabe synergi mellem mange forskellige aktører. Kontoret ligger i La Paz, og under Dr. Guidos ledelse skaber et lille, men meget dygtigt arbejdshold resultater. Kun fundraisingen kniber det med, Plagbol gør sit bedste, identificerer donorer og sender projektforslag afsted, men det er svært. Så er det godt, at det er lykkes for Diálogos endnu engang at skaffe midler og arbejde for at forbedre miljøet fra Katmandu til La Paz. Stjernerne er drysset ud på himlen i tusindtal, inden vi kører ind på pensionatet i El Rope. Det ligger som sidste skanse i bjergene, inden den øde landsbyvej forsætter ud i Andes. Værelset består af en seng, væggene er bare, bortset fra en enkel metalbøjle på et søm. Her er hverken mobil eller internet i dalen. Pensionatsmutter har stillet en tallerken frem med frisklavet ost og brød. Omar taler om det digitale frirum, selvom vi skriver 2017 bliver iPad, computer og mobil pakket væk. Her er kun et at gøre, op på tagterrassen, og lige under himlens magiske tag nyder vi en kold øl.

GULDMINEDRIFT I FILIPPINERNE

Tekst: Johan Anker Allerup
Bantoxics / New Horizons

Der er langt fra den livsstil, vi normalt forbinder dette dragende gule metal med, og til den blandt dem, der hiver det op af jorden. I Filippinerne anslås det, at 400.000 mennesker er involveret i "small scale gold mining". Guldet giver familier mad på bordet, penge til uddannelse og et håb om et bedre liv, men arbejdet med at finde guld er både risikofyldt og udmattende, bl.a. på grund af den massive brug af kviksølv, som bruges til at adskille guld fra andre materialer, og er til fare for arbejderne og miljøet.

I starten af 2017 havde jeg ikke forstillet mig, at meget af mit forår og min sommer skulle tilbringes med at beskæftige mig med guld og kviksølv. På et klinikophold på Frederiksberg Hospital stiftede jeg bekendtskab med Rasmus Køster-Rasmusen, som fik introduceret mig til projektet om sammen med den filippinske partner BanToxics at udbrede viden om de skadelige virkninger på mennesker og miljø og om kviksølvfrie alternative metoder.

Da det kviksølvfrie alternativ ikke kræver dyrere materialer og samtidig giver samme udbytte af guld, tænkte jeg, at den lå lige til højrebænet, og at den globale kviksølvudledning ville blive drastisk reduceret, blot rygtet om dette alternativ blev spredt.

I marts rejste vi en delegation fra Diálogos til Filippinerne. Her ventede der os 14 tætpakkede og lærerige dage, hvor vi i følgeskab af BanToxics skulle undersøge, hvordan det stod til med udfasningen af kviksølv.

Første stop var T'Boli, et område med mange miner, og hvor kviksølvbrugen stadig er meget udbredt. Vi startede med at møde repræsentanter fra den lokale miljøafdeling, som fortalte om, hvordan de med støtte fra bl.a. BanToxics havde været et af de første steder i Filippinerne til at formalisere guldmindriften i området, ved bl.a.

[Besøg på TBoli High School- Batang Bantay Toxic
Foto: Johan Anker Allerup]

at udstede tilladelser til minedrift imod afgifter og bevis på, at der ikke bliver brugt kviksølv. I Filippinerne og mange andre steder i verden er "small scale gold mining" ikke lovligt, hvilket komplicere mulighederne for at skabe bedre forhold for de mange minearbejdere.

I dagene derefter tog vi ud for at se minerne, her blev vi taget imod af master mineren Sir Nono. Sir Nono er en ældre mand, som hele sit liv har arbejdet i minerne. I dag ejer han sine egne miner og sin egen mølle, her inviterer han sammen med BanToxics lokale minearbejdere til undervisning, hvor de over et par dage gennemgår, hvordan man kan bearbejde sin malm uden kviksølv. For de andre minearbejdere er Nono blevet et bevis på, at det er muligt at finde og gøre det på en forsvarlig måde uden kviksølv. Sir Nono viste os stolt rundt i sine miner og forsøgte tålmodigt at undervise os i at blive gode guldgravere. At have repræsentanter for kviksølvfri guldmindrift som Nono er en kæmpegevinst, ikke nok med at han har undervist utallige minearbejdere i T'Boli, han har også med BanToxics og Diálogos senest været i Uganda og Danmark for at undervise henholdsvis ugandiske minearbejdere og forskere fra hele verden i, hvordan man kan øge sin udvinding af guld, samtidig med at

man dropper kviksølv.

På rundrejsen oplevede vi, at det at overbevise folk om at ændre indgroede vaner, uanset hvor skadelige de er, er svært – specielt når man arbejder med en gruppe, som ofte ikke har råd til at miste en dagsproduktion ved at eksperimentere med nye arbejds gange. Men vi fornemmede, at et frø er blevet plantet og ved at støtte ildsjæle og sprede det gode budskab om muligheden for en kviksølvfri og udbytterig guldmindrift, er en fremtid uden kviksølv i "small scale gold mining" på vej.

PROJEKTBESEØG I BØRNEHØJDE

**Tekst Louise Hindenburg,
Formand for Diálogos / Karamoja**

3. fase af vores projekt i Karamoja sluttede 30. juni, og vores CISU ansøgning om et nyt projekt med start 1. juli blev bevilget. Derfor skulle vi til Uganda for at afslutte det gamle og opstarte det nye projekt med vores partner KIMHECOP. Da det faldt midt i sommerferien, blev jeg enig med min mand om at bruge vores sommerferiepenge på en rejse til Uganda. Vi synes, vores børn, William på 5 år og Sofie på 8 år, var klar til at se en helt andet vidunderlig del af verden.

Flytningestrøm og fødevarer krise

Vi havde næsten 6 dage i Moroto, byen hvor KIMHECOP har deres kontor. En forholdsvis stor by, hvor hovedvejen er asfalteret, og der er en bank med hæveautomat. I de år Diálogos har arbejdet i Karamoja, er der kommet mange flere organisationer til byen. Særligt FN har meget arbejde, da mange af flygtningene fra Sudan kommer ind i Uganda her. Der er et enormt pres på Uganda i disse dage, hver eneste dag flygter 3000 mennesker fra Sudan over grænsen til Uganda. Uganda håndterer flygtninge på en særlig måde. De modtager dem i et modtagelsescenter, efter få dage bliver flygtninge sendt videre til de lokale områder, hvor de får tildelt et jordlod. Her kan de dyrke deres jord med ekstra hjælp til mad i starten.

En af de andre store udfordringer, som forværres af de mange flygtninge, er fødevarer krisen i Karamoja. Høsten har nu slået fejl fire gange i streg og der er stor mangel på mad. Det mad man kan købe er dyrt og derfor ikke tilgængeligt for de fattigste. Karamoja er derfor igen ramt af krise. KIMHECOP mærker en ændring i befolkningens attitude, normalt er det en stærkt befolkning der kæmper for overlevelse gennem krig og fattigdom.

[William og Sofie oplever verden Foto Louise Hindenburg]

De mange fejlslagne afgrøder begynder at tage modet fra befolkningen og flere prøver ikke engang længere.

Gæstfrie ugandere

Det ændrer dog ikke på at uganderne er nogle af de mest gæstfrie mennesker jeg kender! Mens jeg gennemgik projektplanen, budgetter og målopfyldelse med KIMHECOP, fik William og Sofie lov til at tage med i skole. Uganderne går i skole fra de er 3 år, på den måde har de lært en del før nogle af dem bliver hevet ud af skolen for at lave manuelt arbejde. Børnene løb Sofie og William i møde, de var meget fascinerede af Williams blonde hår og Sofies skridttæller ur. Børnene fortalte stolt Sofie og William hvad de lærer i skolen og læreren viste dem rundt. Det var en stor oplevelse fra alle.

Vi besøgte en af de kvindegupper, som har været en del af det gamle projekt i mange år. Landsbyen mente at det var en gave til dem at jeg havde taget min familie med. Efter en snak om hvad de har fået ud af arbejdet med KIMHECOP, bød de os ind i deres landsby og små hytter, en oplevelse

for både børn og voksne. I Karamoja bygger kvinderne husene, det kan tage flere måneder, da de skal først skal finde grene og strå. William og Sofie blev budt ind i en af de gamle damers hytte. De sover på et ko skind og har et lille bål til at varme dem om natten – uden udluftning.

Besøg veloverstået

Jeg fik afsluttet det gamle projekt med positive resultater og sammen fik KIMHECOP og jeg lavet planer for næste år for derved at sikre at de også kan komme godt i mål med det nye projekt.

KUN DJÆVELEN ELLER GUD GØR DIG SYG

Oversat og redigeret af:

Lise Josefsen Hermann

Korrespondent

*Kun djævelen eller gud gør dig syg i Karamoja-regionen i Uganda
Mød en af personerne, der gør Diálogos' arbejde muligt ude i verden. Antropologen Francis fra Karamoja-regionen i Uganda, har arbejdet i Diálogos' partnerorganisation KIMHECOP i ni år.*

Jeg hedder Okengo John Francis Olee (Francis), og jeg tilhører det indfødte Karimojong-folk fra Napak Distriktet i Karamoja, Uganda. Jeg er 37 år, gift og har to døtre. Af uddannelse har jeg en bachelorgrad i kunst, med hovedfag i organisatoriske studier og bifag i social antropologi. Jeg studerede ved Makerere University. I øjeblikket er jeg i gang med en kandidatgrad i folkesundhed med fjernundervisning på universitetet i Ugandas hovedstad Kampala.

Mistænksomme over for fremmede

Jeg tiltrådte KIMHECOP (Diálogos' partnerorganisation i Karamoja-regionen, Uganda) i maj 2008 som antropolog på fuld tid. Arbejdet med KIMHECOP har været godt lige fra begyndelsen, men ikke uden lærerige udfordringer. Da vi begyndte arbejdet, var der en nedrustning i gang, og samfundet var mistænksom overfor enhver fremmed, der kom til deres område. Ikke mindst de traditionelle healere, som var vores primære målgruppe. Denne kategori af mennesker blev anset for at opmuntre til kvægrøveri ved at velsigne krigere for at udføre razzier.

Fordi projektet var i opstartsfasen, havde vi ingen form for transport, men vi var nødt til at tage afsted. Vi måtte tage afsted til fods til de nærliggende landsbyer for at danne grupper af de traditionelle healere, traditionelle fødselshjælpere og kvinder. Vi nød at gå, fordi vi mødte mange mennesker på vores vej. På grund af vores erhverv og det faktum at vi alle var Karimojong,

der forstod og talte sproget og kendte kulturelle normer og praksis, oplevede vi ikke stærk modstand fra samfundet. Vores identifikationsmekanisme var en slags sneboldværktøj, hvor et medlem knyttede os til den anden. Vi dannede succesfuldt to grupper i Loputuk-samfundet, mens vi bevægede os til fods. Andre mere fjernliggende steder var vi nødt til at hyre en motorcykel, og køre på meget primitive jordveje for at nå ud til landsbyerne.

Manden under træet

En dag da vi skulle til en landsby ved foden af et bjerg, ville vores kontaktperson i landsbyen alligevel ikke hjælpe os. Vi så en ældre mand ligge under et træ, og vi begyndte med normal snak om situationen i området, sundhed og sikkerhed. Efter opdateringen spurgte vi, om han ville hjælpe os med at finde nogle traditionelle healere i landsbyen. Den gamle mand svarede, at han ikke havde nogen idé om traditionel helbredelse i landsbyen og henviste os til gruppen af kvinder placeret under det næste træ. Overraskende fortalte disse kvinder, at han (den gamle mand) var den fremtrædende medicinmand i landsbyen. Bagefter hjalp han os med at finde sine kolleger.

Min første erfaring med bjergsamfundet var dialekten. Den var anderledes. De havde en meget interessant måde at svare på. De svarede ved at stille et spørgsmål. Under baseline-studierne kom vi i kontakt med en ældre mand, der reagerede specielt på spørgsmålet om årsager til sygdomme. Han sagde, der kunne være to: én forårsaget af Gud, og den anden af Satan. I sin forklaring sagde han, at sygdomme forårsaget af Gud hurtigt reagerede på behandling i modsætning til dem, der blev forårsaget af Satan.

Djævelsk projekt

En anden speciel hændelse var en lokal leder fra Lopei i Napak-

distriktet, der havde misforstået projektet. Hun kunne ikke tro på, at en udefrakommende institution ville arbejde sammen med traditionelle sundhedsbehandlere. Hun troede, at vi var en djævelsk tilbedelsesorganisation med henvisning til slangen i projektets logo, der repræsenterer moderne sundhed. Lokale ansatte bed mærke i spørgsmålet og indkaldte straks lederne til nødmøde for at afværge situationen. Kvinden, der stillede dét spørgsmål, er nu et engageret medlem i projektet. Jeg er glad for at arbejde med Diálogos og sætter stor pris på hele Karamoja-gruppen. I lang tid blev Karamoja-regionen marginaliseret og stigmatiseret over hele verden på grund af dens historie. Regionen var frygtet selv af andre ugandere. Missionærerne kom og brugte bibelen til at omdanne Karimojong og begik dén fejl at mangle respekt for traditionelle værdier og praksis. De betragtede Karimojong-institutioner som "djævelske". Diálogos støttede KIMHECOP til at udføre aktiviteter i Karamoja dengang, hvor der stadig var meget få NGO'er i regionen. Interventionen var rettidig og blev et traumehelende element, hvor samfundet måtte glemme de udfordringer, som de oplevede under konflikten og marginalisering i sundhedscentre, markedspladser, kirker blandt andre, og alle disse blev opnået gennem træning og samarbejds møder, der gennemførtes af projektet. Diálogos og KIMHECOP kom ind i en tilgang, der respekterede Karimojong-institutionerne ved at værdsætte og opretholde de kulturelle værdier.

Passion for Karimojong-folket

Som en frivillig organisation i Danmark oplever jeg, at Diálogos har en passion for Karimojong-samfundet og har altid tid til KIMHECOP-projektet midt i deres travle skemaer og jobs. Diálogos har været i tæt kontakt med projektet lige fra begyndelsen via mail, Skype og fysiske besøg. Alle de kontakter har haft

målbare konsekvenser for projektet, det er en vigtig vidensudveksling. Diálogos' projektbesøg giver plads til, at medlemmerne frit kan interagere med samfundet og få oplysninger om deres følelse af projektet. Hver gang teammedlemmer, herunder studerende, har besøgt projektet, har de vist personlig accept af Karimojong-samfundet. Det viser, at Diálogos har Karamoja i hjertet og føler sig forpligtet til at hjælpe folk til positiv

forandring. Nogle gange er det en udfordring, at lokale spørger om ting som gummistøvler, håndtasker, regnfrakker, paraplyer og cykler, som vi ikke kan hjælpe med. Missionærer har forkælet Afrika tidligere ved at give sådanne ting kvit og frit. KIMHECOP er stadig den eneste lokale NGO, der arbejder med interkulturel medicin i regionen. Fra 2008 til juni 2017 har KIMHECOP

rekrutteret og trænet i alt 330 indfødte sundhedsarbejdere og fødselshjælpere og 630 kvinder. I alt har 960 personer i Moroto og Napak-distrikterne modtaget undervisning om primær sundhedspleje og demokratiske rettigheder.

REJSEBREV FRA NEPAL

Tekst: Katja Thøgersen og Morten Staun

Katja Thøgersen og Morten Staun, var sammen med Annie Oehlerich på projektbesøg i Nepal i forbindelse med opstarten af anden fase Diálogos/ICOEPH pesticidprojektet.

Som nye frivillige i Diálogos har det været et stort privilegium at være på vores første projektbesøg hos Nepal Public Health Foundation og vores fælles pesticidprojekt. Rejsen gik til Kathmandu og senere til Chitwan-distriktet tæt på Nepals sydlige grænse til Indien. De sidste 3 dage opholdt vi os igen i Kathmandu for at slutte af med møder med vores partners medarbejdere på hovedkontoret.

Knapt var vi landet i Kathmandu før den første lille overraskende forskel til Danmark viste sig. Vi havde på forhånd hørt, at det er nemt og hurtigt at få visum i lufthavnen i Kathmandu. Efter at have brugt et sted mellem 2 og 3 timer i 3 forskellige køer måtte vi sande, at det ikke længere er hverken nemt eller hurtigt.

Turen til hotellet bød også på lidt forskellige oplevelser. For det første virker det som om samtlige hustande har trukket deres eget lille kabel til et fælles elværk. Selvom kablerne er samlet i bunder ligner de alligevel et virvar af garnnøgler, der er trukket

[El-system for viderekommende]

langs nogle stakkels lygtepæle. På hotellet får vi af vide, at vi skal spare på strømmen, fordi der 80 % af tiden er blackouts og hotellet kører derfor på generatorstrøm og batterier. Ikke så underligt med alle de ledninger, der trækkes tilsyneladende fuldstændigt tilfældigt langs de snørklede, smalle og ekstremt trafikerede veje i hele byen. Men der er selvfølgelig en eller anden orden som vi ikke forstår.

Det gælder også trafikken, som finder sted i et hæsblesende tempo med millioner af scootere, dyt, mærkelige sving, viftende hænder og hidsige fløjt fra trafikbetjente. Vi blev noget forbløffede, da vi hører at en lov

forbyder unødvendige dyt, hvilket efter sigende har reduceret mængden af dyt ganske betragteligt. Der må ha været en ulidelig larm før denne lov. Heldigvis glider trafikken uden problemer, fordi alle er enormt opmærksomme på at give plads til andre.

Selvom lydbilledet ikke præges af nær så mange dyt som tidligere er der ikke just stille i den travle by. Det er som om de mange gadehunde, der ses overalt i byen, har en konstant oprappende konflikt kørende med hinanden – særligt når mørket falder på. Den ene overgår den anden i aggressiv gøen og bedst som man tror de har fundet en nogenlunde magtfordeling er der en tredje eller fjerde hund der blander sig i det verbale salgsmål. Vi må konkludere, at hundes konfliktrapper ikke fungerer som menneskers for de når aldrig det trin, hvor kommunikationen ophører...

Efter de første 2 dage i Kathmandu fløj vi til Chitwan, hvor projektets aktiviteter foregår. Her mødte vi projektteamet med Simrin i spidsen. Det gik hurtigt op for os, at den officielle opstartsreception for projektet som skulle finde sted dagen efter vores ankomst, havde udviklet sig til et større seminar. Projektteamet havde arbejdet hårdt i lang tid på at gøre klar til seminaret og at de overhovedet havde tid til at modtage os og lytte på oplæg om Diálogos, DASAM og ICOEPH var i sig selv imponerende.

Fortsættes på side 18 —

[Katja modtages med manér som paneldeltager med traditionelt nepalesisk tørklæde.]

Alle var enormt gæstfrie og gjorde sig umage for at give os den bedst mulige oplevelse.

Seminaret foregik på nepalesisk og selvom projektteamet gjorde hvad de kunne for at oversætte små kernebudskaber undervejs var det ikke nemt at få et overblik over de forskellige synpunkter. Dog var det helt tydeligt at projektet har haft stor succes med at samle både lokale deltagere og nationale interessenter til seminaret.

Chitwan er både navnet på distriktet, hvor projektet foregår og på en stor nationalpark, der rummer et imponerende dyreliv. En tidlig morgen fik vi tid til at tage på en kanotur ind i nationalparken efterfulgt af en kort gåtur igennem noget af regnskoven. Inden vi overhovedet var kommet i kanoen fortæller Annie, som har boet store dele af sit liv i Bolivia og derfor har hurtigt til at finde de spanske udtryk frem, at hun lidt længere hende af en sti har set en Rhongodong.

Vores lokale følgesvende har lidt svært ved at forstå, hvilket dyr der er tale om. Det viser sig at være en lille næsehornsfamilie, som trækker tættere på de beboede områder om natten. Fra den lange og smalle kano, som blev fyldt til synkepunktet med kinesiske turister, fik vi øje på flere forskellige slags krokodiller. En meget insisterende kvindelig kinesisk turist syntes, at hun skulle stå op i kanoen og tage selfies med de sultne bæster, hvilket fik både undertegnede og diverse guider til at tage nogle ufine gløser i brug.

Ved landingsstedet holder vores guide en lille introduktion til den lille del af nationalparken som vi skal gå igennem. Introduktionen handler mest om, hvordan vi skal opføre os, hvis vi møder nogle af de vilde dyr og pludselig går det op for os, at vi har rodet os ud i mere end vi har nerver til. Gem jer i småt buskads, hvis der kommer vilde hanelefanter, hop op i et træ hvis der kommer næsehorn, stil jer tæt sammen og lav høje lyde, hvis der kommer en

bjørn og endelig hvis der kommer en tiger – bed til gud. Med denne noget skrækindjagende introduktion begav vi os noget tøvende ud på en times gåtur, hvor vi var nødt til at terpe de forskellige procedurer. Mange turister håber sikkert at møde en masse af de førnævnte dyr, men vi var faktisk lettede da vi kom ud på den anden side og kun havde fået et glimt af nogle søde små antiloper af en art. Vi dristede os til at spørge hvad det var for nogle dyr lidt længere fremme på stien og følte os både lettede og lidt til grin, da vores guide svarede ”domestic cattle”.

Da nerverne var faldet lidt til ro fik vi mulighed for at besøge flere af de lokale landbrugskooperativer, som projektet har til formål at hjælpe. Nepalesisk gæstfrihed er meget veludviklet og tæt forbundet med madkulturen, så det blev både et interessant møde med forskellige holdninger til pesticider og barriererne for at tillægge sig en mere økologisk landbrugsproduktion og til smagsprøver på lokale egnsretter og

[360-graders udsigt over Kathmandu fra det buddhistiske Swayambuda-tempel. Byen er indhyllet i smog.]

masse af the.

Tilbage i Kathmandu var programmet mindre pakket end i Chitwan og vi fik således tid til at besøge nogle af de mange Hinduistiske og Buddhistiske templer i den travle hovedstad. Man glemmer for en stund den hektiske trafik og larm, når man træder ind på en tempelplads med bederuller, røgelse og tibetansk musik.

Fra templet Swayambuda har man udsigt over hele Kathmandu og de omkringliggende dele af Himalaya. En stejl trappe leder op til det smukke tempel. Den lille bakketop er også hjem for en kæmpe koloni af nysgerrige aber, der stjæler frugt og vandflasker fra uopmærksomme turister. Selvom udsigten (og trapperne) tager pusten fra de fleste, får man også et klart bevis på den alvorlige forurening som indhyller byen i et tyk lag smog. Sigtbarheden er særligt begrænset henover de travleste dele af byen.

Vi fik også tid til en interessant workshop med personalet på hovedkontoret i Nepal Public Health Foundation, hvor vi blandt andet diskuterede læringspunkter fra projektet i Chitwan og mulighederne for at lave fortalervirksomhed i Nepal.

Besøget i Nepal har været en stor læringsrejse for os. Vi har fået indblik i en enestående kultur og en gæstfrihed vi aldrig har oplevet magen til. Turen har for alvor givet os indblik i hvor mange forandringer Diálogos projekter kan være med til at skabe lokalt. Første fase af projektet er for længst

[Gruppenbillede med Annie, Katja og Morten]

overstået, men vi ser fortsat nye effekter af aktiviteterne og den læring som alle parter fik undervejs. Nepal Public Health Foundation består af ekstremt dygtige og engagerede mennesker, der mestrer forskning, netværksdannelse, monitorering, fortalervirksomhed og projektledelse.

Endelig har det været yderst lærerigt at være af sted med en kvinde med erfaring og power som ganske få i den danske udviklingsbranche. Vi er dybt taknemmelige for at have fået denne enestående mulighed og ser frem til at være en del af Diálogos og projektet i Nepal fremover.

[De pittoreske syn er overalt i Nepal.]

KOLOFON

UDGIVER:

Diálogos

CVR-NR.:

18372444

REDAKTION:

Annie Oehlerich

ANSVARLIG OVER FOR PRESSELOVEN:

Louise Hindenburg

KORREKTURLÆSNING

Tove Knudsen

GRAFISK TILRETTELÆGGELSE:

Jens Peter Bregnballe

SAT MED:

Adobe Caslon Pro og Futura PT

FORSIDEFOTO:

Jens Peter Bregnballe

TRYKT HOS:

Grafisk Produktion Odense ApS

POSTADRESSE:

Diálogos,

Carit Etlars vej 6,

1814 Frederiksberg C, Danmark

TLF.:

0045 20 92 75 02

E-MAIL:

annieoeh.dialogos@gmail.com

URL:

<http://www.dialogos.dk/>

GENNEMSNITLIGT OPLAG:

2 ordinære numre årligt

ÅRGANG

18.årgang nr.2

TRYKT ISSN:

1602-2254

ELEKTRONISK ISSN:

2445-7264

BESTYRELSE

Louise Hindenburg — **FORMAND**

Marie Brasholt — **NÆSTFORMAND**

Rasmus Køster Rasmussen

Erik Jørs

Katja Thøgersen

Camilla H. Sindahl — **SUPPLEANT**

Margrethe Schmidt — **SUPPLEANT**

Inger Ahnfeldt-Molerup — **KASSERER**

KONTOR

Diálogos

CVR-NR.: 18372444

Carit Etlars vej 6,

1814 Frederiksberg C, Danmark

URL: <http://www.dialogos.dk>

E-MAIL: sekretariat@dialogos.dk

TLF.: 0045 20 92 75 02

NYT MEDLEM

Send sekretæren en anmodning om en PDF formular, du gemmer på din PC, du udfylder og sender retur til sekretæren. Du bidrager som medlem med 150 kroner om året til Diálogos. Ungdomsmedlemmer under 26 år betaler 75 kroner. Husstande giver 200 kroner. Skriv kontaktpersonens navn og navnene på de øvrige medlemmer af husstanden i formularen. Hvert navn tæller som et medlemskab. Mange tak!

Glædelig Jul
og
Godt Nyt År

Afsender

Att. Annie Oehlerich

Diálogos

Carit Etlars vej 6,

1814 Frederiksberg, Danmark